

Faulhaber Kardinal: Rufende Stimmen in der Wüste der Gegenwart. Gesammelte Reden, Predigten, Hirtenbriefe. 2. Auflage (6.—8. Tausend) 8, XVIII—480 str. Freiburg i. B. 1932. Herder, M. 6, 20.

O prvom smo izdanju ovoga djela govorili u »Bogoslovskoj Smotri« iz godine 1932. str. 289. (dr. K.) Iza godinu dana izlazi drugo izdanje, koje svojim klasično odličnim stilom, puninom sadržaja, preciznošću izričaja, a nada sve svijesnom odgovornošću crkvenog čovjeka kao vode i učitelja naroda zaslužuje, da ga i mi čitamo i studiramo, jer su ideje, koje autor razvija, ideje Kristovog univerzalizma. O pitanjima, koja su nakon rata postala toliko važna ne samo u Njemačkoj, nego posvuda, a zadiru u vjerski i čudoredni život naroda; o pitanjima crkvenog i socijalnog života, o krizama na duhovnom polju, govori kardinal Faulhaber uvijek pod jednim vidom, koji ima pred očima vrednote vječnosti.

Takovu knjigu možemo našem svećenstvu najtoplije preporučiti. Iz nje će crpsti ne samo prvorazredni materijal za svoje propovijedi, nego će i svoj pogled na pitanja, što ih gore spomenusmo, moći ispitati kod jednog sigurnog provodiča, koji živi s Crkvom i za Crkvu.

A. Ž.

Gurian Waldemar: Der Bolschewismus. Einführung in Geschichte und Lehre. 2. Auflage, 6.—8. Tausend, 8, XII—338 str. Freiburg i. B. 1932. Herder, M. 5, 20.

Potraga za ovom knjigom je pokazala, da je Gurian pogodio način, koji daje jedan zadovoljavajući pogled u prilike današnje Rusije. Mnogo je pokušaja izvedeno, ali se nisu održali. Pričali su nam o prilikama onako, kako izletnici pričaju. Gurian ide dalje i dublje. On pokazuje na osnovice sistema, njihov povjesni razvoj; upozorava, što je postavljeno kao cilj, a što je uistinu postignuto; raspravlja, što je zadaća društva, a što pravi od njega boljševička nasilnost. Do u tančine je prikazan aparat, koji izvodi planove u političkom, gospodarskom i kulturnom pogledu, kao i pojedini znatniji i značajniji funkcionari, koji se puno spominju. Što je od naročite vrijednosti donesen je doslovni tekst izvadaka iz Lenjinovih djela. Tako je moguće onima, koji do tih djela u originalu ili prijevodu ne mogu doći, jedan uvid u razvoj i način mišljenja oca savremenog ruskog boljševizma.

Iz čitavog prikaza se izvija i kritika boljševizma, njegovih osnova, izvoda i postignutih rezultata. Ima, istina, u knjizi i mjesta, iz kojih se vidi, da o stvari govori Nijemac sa svog veliko-njemačkog gledišta, u kom se odražava pogled čovjeka, koji poratno stanje svoje domovine teško osjeća; no u glavnom se objektivnosti autorovoj ne može prigovoriti.

Knjiga je veoma ukusno opremljena i može se svakomu samo preporučiti.

A. Ž.

Ehrhard, Albert: »Die Kirche der Märtyrer«. Ihre Aufgaben und ihre Leistungen. Gr. 80. XII, 412 S. München 1932, Verlag Kösel-Pustet. — Stoji vezano 10 M.

Zasluzni učenjak svjetskog glasa ostavio nam je ovim svojim djelom takoreći svoj zavjet i zreli plod svog dugogodišnjeg neumornog rada. On gleda crkvu mučenika u tri razna stadija, prema kojima se knjiga dijeli na tri opsežna odsjeka. To je samoobrana crkve napram poganstvu i rimskoj vlasti (8—121), njezina pobjeda nad gnosticizmom i montanizmom (122—

267), te najzad njezina uloga kao sveopće kršćanske religije (268—406). Kao revna pčela sakupio si je pisac u toku od više decenija ogromno gradivo, na osnovu kojeg majstorski — namjerno rabim ovu riječ! — stvara jednu jedinstvenu sliku crkve prvih triju stoljeća. Nažalost se pisac u prvom redu obraća naobraženim krugovima (ne učenjacima svoje struke) i s obzirom na to unaprijed isključuje takozvani znanstveni aparat. No pisac malo previše pretpostavlja kod svojih čitalaca, jer u drugom odsjeku ima čitavih poglavlja u kojima ga samo dobro uvježbani bogoslovi mogu slijediti. Inače je djelo u svojoj solidnosti takoreći nenadmašivo. Pisac pokazuje jednu vanrednu spremu i jedan suverenitet u prikazu najdelikatnijih pitanja, na koje čak i kod učenjaka prvog razreda rijetko nailazimo. Uvijek govore vrela i činjenice. Pri tom pisac sigurno i precizno određuje vrijednost vrela, pokazuje što je dokazano, što hipoteza, što ne vrijedi. Onda dobro iskorišćuje sve osnovane podatke, neustrašivo zalazi u sve probleme, a jasnim jezikom i točno odmjerenim formulacijama sasvim razgovijetno predočuje sve bitne linije. Samo nam je željeti, da se ova knjiga što više raširi među naobraženim katolicima i revnim borcima katoličke akcije, jer će im jednako kao svećenicima biti od nepregledne koristi.

Dr. Vilim Keilbach.

Prümmer, Dominicus, M., O. Pr.: Manuale Theologiae Moralis secundum principia S. Thomae Aquinatis. Tomus I: XXXVII, 471 pag., ed. 6 et 7 (1931). Tomus II: X, 566 pag., ed. 4 et 5 (1928). Tomus III: XI, 697 pag., ed. 4 et 5 (1928). Friburgi Br., Herder. — Stoji vezano 10, 40 11,40 13,20 M.

Budući da u zadnje vrijeme opet nešto naglije raste broj novih priručnika moralnog bogoslovlja, to kanimo upozoriti na ovo novo izdanje općenito uvaženog udžbenika, koji je klasičan za strogu tomističku školu. Dvije godine prije svoje smrti imao je pisac utjehu, da u službenoj čestici kardinala Gasparria čita lijepu svjedodžbu, prema kojoj njegovo djelo »animatur spiritu thomistico«. Ovdje želimo samo neke karakteristične crte iznijeti. Po uzoru sv. Tome pisac najviše važnosti polaže na metafizičko fundiranje osnovnih načela i tek u drugom redu upušta se u kazuistiku, koja jednostrano naglašena nužno vodi do čistog katalogiziranja grijeha i dosljedno prikazuje kršćansko ćudoređe kao težak jaram. Druga bitna crta jest opsežno razlaganje traktata de virtutibus. Tu se zrcali pokušaj piščev da sjedini praktičnu i spekulativnu teologiju. U tom pogledu pisac bez sumnje ima vanrednih zasluga. Treća bitna osobina jest solidna znanstvenost, koja je pisca potakla da napusti uski vidik »školskih nazora« i da uvaži rezultate drugih auktora bez obzira na školu, kojoj pripadaju. Zgodna je kratka ali dobra (iako nepotpuna) bibliografija na početku pojedinih traktata. Opsežni katalog pisaca, koji su pisali o moralnom bogoslovlju, sa kratkom ocjenom njihovih djela također vrijedi. U pojedinosti nažalost ne možemo ovdje zalaziti. Vječna bi šteta bila, ako bi se ovo djelo navalom novih udžbenika pokopalo u knjižnicama.

Dr. Vilim Keilbach.